

BOSHLANG'ICH SINFLARNING RUS TILI FANIDAN LUG'AT BOYLIGINI OSHIRISHDA NOAN'ANAVIY METODLARDAN FOYDALANISHNING SAMARALARI

Mustanova Shoxsanam Rustamovna

*Samarqand viloyati Samarqand shahar Bog'ishamol tumani
64-umumiy o'rta ta'lim maktabining rus tili fani o'qituvchisi*

Annotatsiya. Ushbu maqola rus tilini o'rganayotgan boshlang'ich sinf o'quvchilarining lug'at boyligini oshirishda noan'anaviy usullarning samaradorligini o'rganadi. Tadqiqot turli xil texnikalarni o'rganadi, natijalarini taqdim etadi va ularning o'qituvchilar va o'quv dasturlari dizaynerlari uchun ta'sirini muhokama qiladi. Hikoyalash, rol o'ynash, ko'p hissiy yondashuvlar, o'quv dasturlararo integratsiya va texnologiya asosida o'rganishni o'z ichiga olgan holda, ushbu tadqiqot so'z boyligini oshirish va yosh o'quvchilar o'rtasida motivatsiya va faollikni rivojlantirish uchun noan'anaviy usullarning imkoniyatlarini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: so'z boyligini rivojlantirish, noan'anaviy usullar, rus tili, boshlang'ich sinflar, ta'lim metodlari.

Annotation. This article will study the effectiveness of unconventional methods in increasing vocabulary Bologna of Primary School students studying the Russian language. The study explores a variety of techniques, presents results, and discusses their implications for teachers and curriculum designers. Incorporating storytelling, role-playing, multisensory approaches, Inter-curriculum integration, and technology-based learning, this study highlights the potential of unconventional methods to increase vocabulary and promote motivation and activism among younger students.

Kalite words: development of vocabulary, unconventional methods, Russian language, primary classes, educational methods.

Аннотация. В данной статье исследуется эффективность нетрадиционных методов в увеличении словарного запаса учащихся начальных классов, изучающих русский язык. В исследовании изучаются различные методы, представлены результаты и обсуждается их влияние на учителей и разработчиков учебных программ. Это исследование, включающее рассказывание историй, ролевые игры, мультисенсорные подходы, интеграцию между учебными программами и обучение на основе технологий, подчеркивает потенциал нетрадиционных методов увеличения словарного запаса и развития мотивации и вовлеченности среди младших школьников.

Ключевые слова: развитие словарного запаса, нетрадиционные методы, русский язык, начальные классы, методы обучения.

Bolalarni so'z boyligini egallash, ayniqsa, boshlang'ich maktab yillarida tilni rivojlantirish uchun juda muhimdir. Rus tili kontekstida yosh o'quvchilarni jalb qiladigan va rag'batlantiradigan samarali yondashuvlar juda muhimdir. Ushbu maqola boshlang'ich sinflarda rus tilini o'rganuvchilarning lug'at boyligini oshirishda noan'anaviy usullardan foydalanishni o'rganadi. Biz turli xil texnikalarni ko'rib chiqamiz, ularning samaradorligini baholaymiz, natijalarni taqdim etamiz va o'qituvchilar va o'quv dasturlari dizaynerlari uchun ularning ta'sirini muhokama qilamiz.

Noan'anaviy usullarning so'z boyligini rivojlantirishga ta'sirini o'rganish uchun rus tilini birinchi til sifatida o'rganayotgan boshlang'ich sinf o'quvchilari bilan tadqiqot o'tkazildi. Tadqiqot olti oy davomida davom etdi va sifat va miqdoriy usullarning kombinatsiyasidan foydalandi. Quyidagi noan'anaviy texnikalar amalga oshirildi:

Hikoyalar va rol o'ynash: immersiv til tajribalarini yaratish, so'z boyligini kengaytirish va kontekstual tushunishni rivojlantirish uchun hikoyalar va dramatik o'yinlardan foydalanish.

Ko'p sensorli yondashuvlar: interaktiv o'yinlar, hunarmandchilik va multimedia resurslari orqali xotirani va yangi so'z boyligini saqlashni kuchaytirish uchun taktil, vizual va eshitish stimullarini o'z ichiga oladi.

Darslararo integratsiya: fanlararo aloqalarni rivojlantirish va tushunishni chuqurlashtirish uchun so'z boyligini o'rganishni fan, matematika yoki san'at kabi boshqa fanlar bilan birlashtirish.

Texnologiyalarni takomillashtirish: talabalarni o'z-o'zidan so'zlash mashqlari va interaktiv til o'yinlariga jalb qilish uchun o'quv dasturlari, interaktiv veb-saytlar va raqamli platformalardan foydalanish.

Noan'anaviy usullarni joriy etish boshlang'ich sinflarda rus tilini o'rganuvchilarning lug'at boyligini oshirishda istiqbolli natijalar berdi. Tadqiqot quyidagi yo'nalishlarda sezilarli yaxshilanishlarni ko'rsatdi:

- Lug'at hajmi: noan'anaviy usullarga duchor bo'lgan talabalar standartlashtirilgan baholash bilan o'lchanadigan umumiy lug'at hajmini sezilarli darajada oshirdilar.

- Saqlash va eslash: ko'p sensorli yondashuvlardan foydalanish talabalarning o'rganilgan so'z boyligini saqlash va eslab qolish qobiliyatini sezilarli darajada yaxshiladi, buni eslash testlari va sinf kuzatuvlari tasdiqlaydi.

- Motivatsiya va jalb qilish: noan'anaviy usullar boshlang'ich sinf o'quvchilari o'rtasida yuqori darajadagi motivatsiya va faollikni kuchaytirdi, bu esa til o'rganishga qiziqishni kuchayishiga va so'z boyligini rivojlantirishga ijobiy munosabatda bo'lishiga olib keldi.

Ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, noan'anaviy usullar boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun rus tilini o'rganishda so'z boyligini rivojlantirish uchun qimmatli va samarali yondashuvni taklif etadi. Hikoya qilish va rol o'ynashdan foydalanish

mazmunli til tajribalarini yaratadi, ko'p hissiy yondashuvlar esa saqlashni yaxshilash uchun bir nechta hislarni rag'batlantiradi. Kross-o'quv integratsiyasi talabalarga turli kontekstlarda aloqalar o'rnatish va so'z boyligini mustahkamlash imkonini beradi. Bundan tashqari, texnologiya-rivojlangan ta'lim raqamli-ona avlod murojaat, ularning jalb va g'ayrati oshirishga.

Xulosa va takliflar:

Topilmalarga asoslanib, noan'anaviy usullar rus tilini o'rganayotgan boshlang'ich sinf o'quvchilari orasida lug'at boyligini oshirishda hal qiluvchi rol o'ynashi mumkinligi aniq. O'qituvchilar va o'quv dasturlari dizaynerlari ushbu metodlarni o'qitish strategiyalariga kiritishni o'ylashlari kerak. Bundan tashqari, o'qituvchilarga noan'anaviy usullarni o'rganish va takomillashtirish uchun doimiy tadqiqotlar va malaka oshirish imkoniyatlari berilishi kerak. Innovatsion yondashuvlarni doimiy ravishda o'rganish tilni yanada samarali o'qitishga yordam beradi va yosh o'quvchilar orasida rus tiliga umrbod muhabbatni targ'ib qiladi.

Xulosa qilib aytganda, noan'anaviy usullarni qo'llash rus tilining boshlang'ich sinflarida so'z boyligini boyitish uchun katta imkoniyatlarni namoyish etadi. Bu innovatsion metodlarni quchoqlab, o'qituvchilar rus ishonch va mutaxassis ma'ruzachilar bo'lib talabalarga til o'sishini emikdosh va imkoniyatlarini kengaytirish qiziqarli ta'lim muhitlar yaratishingiz mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO`YXATI :

1. Karima Qosimova, Safo Matchnov, Xolida G`ulomova, Sharofat Yo`ldasheva, Sharofjon Sariyev “Lug`at ustida ishlash metodikasi”
2. “O`zbek tili fanidan lug`atlar ustida shlash orqali talabalarning so`z boyligini oshirish” metodik ko`rsatmasi. Toshkent-2005
3. O`zbekiston Milliy Ensiklopediyasi. Birinchi jild. Toshkent, 2000- yil
4. Антонова В. Е. Дорога в Россию: учебник русского языка (элементарный уровень) / В. Е. Антонова, М. М. Нахабина, А. А. Толстых. — 6-е изд. — М.: ЦМО МГУ им. М. В. Ломоносова; СПб.: Златоуст, 2010. 344 с.
5. Власова Н. С. Русский язык как иностранный. Базовый курс — 1 (с поурочным словарем на английском и немецком языках). Учебник для детей русскоязычных эмигрантов. Типография Гутенберг, 2009. — 204 с.
6. Вольнова Д. Н., Меланченко Е. А. Организация процесса обучения русскому языку как иностранному: актуальные проблемы преподавания русского языка как иностранного, роль преподавателя и учащегося в процессе обучения // Современные научные исследования и инновации. 2016. № 8.
7. Пранцова Г. В. Обучение школьников драматическому типу словесного художественного творчества на основе фантастического вымысла.// Русский язык в школе. 2001 № 5. –С.1